

ora de istorie

ISTORIA ÎN IMAGINI

Pauză de fumat, Anglia, 1960

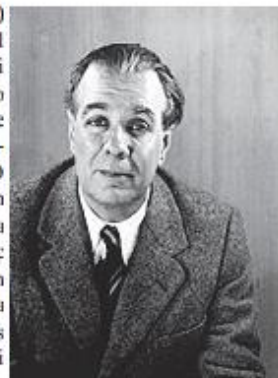
/(Gursa Qtaom.com)

Universul necuprins al lui Borges - 125 de ani de la naștere -

(Continuare din numărul trecut)

În anul 1973 a demisionat din postul de director al Bibliotecii Naționale și s-a dedicat exclusiv scrisului și conferințelor. Creația maturității depline ne oferă o literatură intertextuală, de mare luciditate critică, în care lectura și scriitura se întrepătrund intim și manifestările ludice ale expresiei literare precumpănesc tot mai mult. O literatură autoreflexivă și analitică, o literatură de idei, în care seriozitatea metafizică nu exclude prezența jocului, a fanteziei, a invenției de descoperire, a expresiei autentice libere și necesare, într-un cuvânt bucuria marii creații. Prin această stare de spirit menită să reabiliteze vechea seninătate clasică și să-i confere o nouă prospețime, Borges este omagiat astăzi, cum știm, ca un promotor, inspirator și părinte veșnic tânăr al literaturii contemporane.

Este foarte semnificativ faptul că activitatea lui literară a început și s-a încheiat cu poezia. Creația sa marchează o cotitură în istoria literaturii latino-americane, fiind unul dintre primii autori care a explorat ideile postmoderne, aducând o contribuție inestimabilă la evoluția și înțelegerea literaturii moderne.

Din anul 1975 și până la finalul vieții, Borges a călătorit în întreaga lume, fiind însoțit de cele mai multe ori de asistenta sa personală, Maria Kodama, o scriitoare de origine argentiniană, cu care se căsătorește, în aprilie 1986. S-a mutat definitiv la Geneva, Elveția, în 1985, acel oraș al tinereții, unde avea să rămână până la sfârșitul vieții. Moartea lui, survenită la 14 iunie 1986, nu este însă un sfârșit, ci doar o scenă de viață dintr-un destin în care lucrurile nu au fost atât de simple.

Borges a fost un om sfâșiat de conflicte interioare, un om care nu s-a ținut departe de marile controversate ale timpului ei, dimpotrivă a trăit istoria din plin. În acest sens faptul că a fost argentinian a contat enorm. Temele lui, legate de destinul națiunii, s-au intersectat cu căutarea propriului destin, scriitorul reușind să-i facă pe cititori să-și dea seama că se află în aceeași situație, una dintre cele mai importante realizări ale lui - a transformat neliniștea de a fi argentinian într-o emblemă a unei condiții universale.

Profund influențat de cultura europeană pe care o admira profund, încercând să o „împace” cu spiritualitatea sud-americană, Borges a publicat enorm în timpul vieții. Multe din povestirile lui au teme universale, una dintre cele mai întâlnite fiind cea a labirintului. Într-un interviu povestea cum încă din copilărie a fost fascinat de ideea labirintului, o atracție înfricoșătoare, pe care a încercat să o prezinte în proza sa în mai multe rânduri, arătând cum în aceste labirinturi omul se poate pierde și pe sine însuși.

Influențat profund de filosofia lui George Berkeley, Borges era fascinat de ideea că realitatea concretă este doar un produs al percepțiilor mentale, fiind doar una dintr-o serie infinită de realități. Temele și motivele cultivate de Borges au fost ulterior preluate și dezvoltate cu entuziasm. Puțini dintre literații latino-americani au trezit atâta interes și au captat atenția filologilor, semioticienilor, filosofilor, chiar a matematicienilor sau a fizicienilor, în așa măsură precum a făcut-o scriitorul argentinian. O voce unică și remarcabilă în lumea literaturii, care a reușit să creeze „un mod de exprimare personal, o muzică verbală” proprie, proza borgesiană recunoscându-se după sunet, uneori fiind suficientă o singură frază, magnifică, ce-i drept, pentru a-ți da seama că a scris-o el.

Timpul a fost marea lui obsesie, ideea fixă care i-a dominat inteligența, i-a încrustat opera, i-a măcinat sănătatea, l-a consumat până în ultima clipă a vieții. Și, paradoxal, geniul lui Borges n-a suportat timpul istoric. A murit în 1986, și odată cu acest ultim eveniment din viața omului, pentru Borges povara timpului a dispărut. Istoria l-a primit sub cupola ei infinită.

S-a putut spune, pe bună dreptate, că marea originalitate a lui Borges, tipică pentru ceea ce numim postmodernism, constă în extraordinara coerență a fragmentelor care-i alcătuiesc universul. Sfaturile lui ne arată că viața este un labirint complex și fascinant de cunoaștere, paradoxuri și experiențe. Ne încurajează să explorăm necunoscutul și să nu ne fie teamă de incertitudini, ci să le îmbrățișăm ca parte a cunoașterii. Ne amintește că percepțiile noastre asupra realității sunt profund subiective și că fiecare persoană trăiește într-o lume construită din propriile sale experiențe și vise. Înțelepciunea sa literară și filozofică ne oferă un ghid pentru a naviga prin misterele existenței cu curiozitate, deschidere și modestie.

Bibliotecar, **Luciana Macovei**

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui